

Таким чином, толерантний до невизначеності майбутній психолог характеризується здатністю виявляти стійкість до зовнішніх і внутрішніх ситуацій невизначеності в професійній діяльності, що супроводжується когнітивним осмисленням таких ситуацій, позитивним ставленням до невизначеності або двозначності та активним пошуком шляхів вирішення таких ситуацій. ТН сприяє процесу соціалізації особистості майбутнього психолога в умовах високого рівня невизначеності.

Література: 1. Власова О. І. Психологія соціальних здібностей: структура, динаміка, чинники розвитку : монографія. Київ: Київ, ун-т, 2005. 308 с 2. Лушин П. В. Самоорганізація самообразовання взрослых: о перспективах интеграции спонтанных изменений. Теория и практика психотерапии. 2014. № 2(2). С. 92-97. 3. Хілько С. О. Психологічні умови формування толерантності до невизначеності у майбутніх психологів: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Київ, 2018. 279 с

Царькова **О.В.**

*доктор психологічних наук, доцент кафедри психології
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького*

Варіна Г.Б.

*старший викладач кафедри психології
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького*

ГЕНЕЗИС ОСОБЛИВОСТЕЙ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ЗАСУДЖЕНИХ НА ЕТАПІ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ

Ресоціалізація належить до кола соціальних понять і широко використовується у кримінології, соціології, психології та інших гуманітарних науках. Вона об'єктивно пов'язана з поняттям «соціалізація», про що свідчить безпосередній аналіз вказаних явищ і передусім граматичне тлумачення. На даний факт звертає увагу Ю.В.Жульова, відзначаючи необхідність враховувати значення префікса «ре», що дозволяє розуміти ресоціалізацію як «відновлення чи повторність дії» і як «протидія» асоціальної деградації особистості [1].

Основні принципи ресоціалізації наведено у роботах Р.В.Овчарової, а саме: принцип обліку регіональних особливостей, соціокультурної і економічної ситуації у регіоні; принцип партнерства; принцип різнобічності реабілітаційних заходів; принцип єдності біологічних, психосоціальних і педагогічних методів; принцип ступневості; принцип індивідуально-особистісного, гуманістичного підходу. Критерії успішного становлення і функціонування реабілітаційної служби виділяються фахівцями пенітенціарної психології за трьома підставами: соціально адаптаційні (нормальні стосунки у сім'ї; наявність житла, прописки; наявність постійного місця роботи; корисне проведення дозвілля; підвищення освітнього і культурного рівня; розрив зв'язків зі злочинним світом); змістовно-методичні (зміст і форми педагогічної, психологічної, соціальної та медичної реабілітації); організаційні (наявність команди фахівців з чітко визначеними завданнями) [2].

Індивідуальний психологічний вплив здійснюється на окрему особистість, а груповий спрямований - на групу засуджених «з метою викликати такі групові психічні стани, що сприятливо вплинули б на усіх членів даного колективу за законом психологічної інерції».

Метод регулювання психічних станів. Виховний вплив представників суспільних організацій і колективів істотно доповнюється зустрічами з особами, які раніше відбували покарання у даній колонії і стали повноцінними громадянами. Особливе значення має встановлення контакту засудженого з сім'єю, що сприяє виробленню у нього позитивних якостей, зміні його негативних психічних станів.

Метод передачі інформації. Спеціально і цілеспрямовано відібрана інформація, що надходить до засудженого, повинна сприяти заповненню його соціального досвіду, отриманню і переробці ним відомостей, яких він раніше не отримував тощо. Для того, щоб визначити найвірніші шляхи впливу на конкретного засудженого, рекомендується широко застосовувати психолого-педагогічний експеримент, що дозволяє якнайповніше розкрити усі властивості особистості засудженого, допомагає формувати його інтелектуальні і вольові якості. Ретельно організовані психолого-педагогічні експерименти, спостереження дозволяють створити вірне уявлення про ставлення даного засудженого до заходів виховної дії.

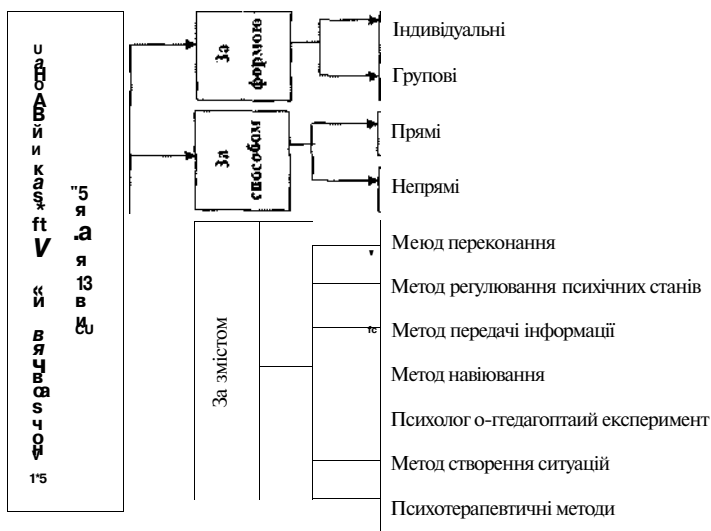

Рис 1. Номенклатура методів впливу на засуджених, що використовуються у процесі їх ресоціалізації [3].

Методи навіювання (сугестії) з їх основним засобом дії - словом - можуть допомогти засудженим у підготовці до життя за нових умов. Навіювання, на відміну від переконання, - це психологічна дія, розрахована на некритичне сприйняття засудженим виховної інформації через авторитетність особистості вихователя.

Крім того, у межах психотерапії розглядають наступні методи, адаптовані до застосування у пенітенціарному середовищі: 1) встановлення потреби індивіда у психотерапевтичній допомозі і вивчення психологічних особливостей особистості шляхом адаптації найважливіших існуючих тестів до використання в умовах місць позбавлення волі; 2) створення "психотерапевтичних оазисів", тобто групових чи індивідуальних стосунків, у достатній мірі захищених від деструктивно діючих впливів пенітенціарного середовища; 3) зняття психічної напруги в осіб, позбавлених

свободи, і, перш за все, різні прийоми релаксації (зокрема, релаксопедія);4) тренінгові прийоми, переважно у груповому варіанті, спрямовані на підвищення здатності людей, які знаходяться в умовах позбавлення волі, адекватно реагувати як на внутрішньопенітенціарні проблемні ситуації, так і на ситуації, з якими вони зіткнулися після виходу з місць позбавлення волі.

Реабілітація засуджених у виправно-трудовах закладах має власну специфіку і носить здебільшого соціально-психологічний характер. Її зміст, форми і методи залежать від особливостей суб'єктів реабілітації. Найчастіше в особистості засудженого, як у фокусі, сконцентовано проблеми біологічного, соціального і психолого-педагогічного генезису, що передбачає комплексну допомогу з боку різних фахівців [4]. Мета, спільні задачі, принципи і характер допомоги при цьому є універсальними для всіх учасників реабілітаційного процесу, що здійснюється на гуманістичній основі.

Література: 1. Богатирьова О.І. Особливості виправлення та ресоціалізації засуджених, що відбувають покарання, не пов'язані з позбавленням волі / О.І. Богатирьова // Міжнародний юридичний вісник: зб. наук, праць Національного університету державної податкової служби. - 2015. - Вип. 1 (2). - С 59-63. 2. Еникеев М. И. Юридическая психология: с основами общей и социальной психологии / М. И. Еникеев. - М.: НОРМА, 2005. - 640 с. 3. Царькова О. В. Батьківська поведінка як психологічний чинник ресоціалізації осіб, які звільняються з місць позбавлення волі : дис. канд. псих. наук : 19.00.06 / Царькова О. В. -Харків, 2008. - 172 с 4. Ягунов Д.В. Ресоціалізація засуджених як складова державної соціальної політики // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. І Одеса: ОРІДУ УАДУ, 2002.-№12. - С 180-186.

Целікова Ю. О.

*аспірантка 2 року навчання кафедри психології розвитку
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,*

БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК РЕЗУЛЬТАТ УСПІШНОГО ПОДОЛАННЯ ДИТЯЧОЇ ТРАВМАТИЗАЦІЇ

Благополуччя, якщо розглянути як навичку - вміння отримувати благо, може бути доступно кожній людині. Тому це скоріше набутий механізм реагування на події, набутий механізм вибору, проживання та усвідомлення, що в цілому складають картину життя людини, задоволеної більшістю його моментів. Такий підхід зустрічається у східних буддистських тлумаченнях щастя, як безтурботного життя в спокої, рівновазі, без надто сильних переживань, навіть якщо вони приємні.

Насамперед визначимо термінологію вжитку поняття та звернемось до зарубіжних словників, де «щастя» (happiness) і як благополуччя (well-being) є синонімами, і за своїм контекстним значенням [1, с.241]. Зокрема, Е. Дінер відрізняє ці поняття лише за вжитком в науковій літературі і наголошує на тому, що «благополуччя» є «науковим аналогом» буденного поняття «щастя»[3]. Таким чином, поняття щастя, блаженства, задоволення, благополуччя та добробуту мали єдиний корінь філософського інтересу та нерідко складали єдиний синонімічний ряд, а то й взагалі позначалися однаково [1, с.246].

Проблема суб'єктивного благополуччя особистості в останні десятиліття набуває особливої гостроти не тільки у зв'язку із соціальними та економічними змінами, але і з посиленням динаміки життя в цілому, змінами критеріальних оцінок